

22110171

LATVIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LETTON A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LETÓN A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Wednesday 11 May 2011 (morning)
Mercredi 11 mai 2011 (matin)
Miércoles 11 de mayo de 2011 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Uzraksti komentārus par vienu no sekojošiem tekstiem:

1.

Miglāni novērtē, ka var dzīvot uz salas. Miglāniem visās paaudzēs ir paticis un patīk dzīvot uz salas. Silvijas tēvs ir mīlējis sēdēt pie mājas, sparīgi spēlēt akordeonu un skatīties, kā brakšķēdams iet ledus, gandrīz vai tāda stila režisoru ekstravagance – visaugstākajā salas vietā pie mājas sēž vīrs, spēlē akordeonu, mazliet sāņus redzami dzimtas kapi, priedes, šķūnītis, šūpoles, visapkārt slīd ledusgabali, ledus krakšķoņu brīžam pārspēlē akordeons. [...] Daugava diktē savus ritmus, bet ir darbi, kas nav atliekami, piemēram, jāved bērni uz skolu. Ziemas rīti ir tumši, Jānis, spīdinādams lukturīti, ar bērniem iet gar upes malu un skatās, ka uz ledus nemaz netiek – no krasta līdz ledum ir kādi divi metri. Jāmēģina ar laivu uzstumties uz tā ledus, un aizvilkt pāri ledus gabaliem līdz otram krastam, kur atkal ir ūdens sprauga laivas garumā, bet bez laivas pāri netiek. Tad jātiek atpakaļ līdz salai. Tas pats pēcpusdienā, kad bērni nāk no skolas. – Mēs vienīgi zinām, ka pa ledu ar tukšām rokām nedrīkst iet, – saka Jānis, – vai tas būtu ķeksītis vai vienkārši koks. Kad ledus ir pārāk biezs, sadrūzmējies un vēl slapji apsnidzis, tad Miglāni pāri netiek. – Nu, un ja kāds nopietni saslimst? Silvija saka: – Kad netiek pāri, tad tā neomulīgi ir, ja bērni slimo. Sala ir bagāta ar visādām ārstnieciskām zālītēm, es tās visas lasu un ārstēju ar tām, man nepatīk viņus ar antibiotikām indēt. Tā mēs, paldies Dievam, esam paši tikuši cauri. Bet ir tā, ka ledus iet divas nedēļas un tev te neviens dakteris nenāks. Pasmagas fiziskās nodarbības ir iemesls, kāpēc Miglānu vecākā paaudze Marta un Staņislavs uz salas vairs nedzīvo. – Mēs aizbraucām no salas tāpēc, ka vecums nāca virsū, – saka vecais Miglāns. – Ar to palikšanu salā ir tā – ja tur vīrišķis dzīvo, tad jā, bet, ja sievišķis viens paliek, tad tur nav dzīvošana. Laiva taču sver 200 kilogramu. Netiks vienkārši ar laivu galā. Kad ziema, viņas vajag vilkt malā, lai neiesalst. Ar koka laivu tur nav ko darīt, pa ledu viņu neizvilksi, viņi pat grūž to alumīnija laivu, un paši pa ledu pakaļ. Brauc līdz pēdējam, kamēr nav ledus pārvilcies, tad jāgaida, kad kārtīgi aizsals, bet, kad iet tie lielie gabali, tad izlokās pa spraugām – no krasta noskatās, kur lielāka sprauga un fiksi pāri. Tik ar saprātu. Ja tu laivu atstāsi malā, tad ledus saberzīs. Tēvs cēla mūs ar laivu pāri un atkal brauca pakaļ, tā arī mēs savus bērnus cilājām pāri, tā viņi savus bērnus. – Bet kā līdz jums jaunumi nonāca? Radio bija? – Nu pirms kara radio reti kuram bija. – Tā varēja karš garām aiziet. – Karš mūs izdzina no salas laukā! Es gotiņas ganīju, dzirdu, ka burkšķ un burkšķ no tā stūra, no Rubeņiem, kaut kur ap pusdienlaiku vācieši bija klāt, sabrauca ar motocikliem krastā, tūliņ ar gumijas laivām pāri pie mums, salā iekšā, uzreiz sakarus, telefonu vilka, mums teica – divdesmit minūšu laikā ārā! Toreiz bija diezgan zems ūdenslīmenis, gandrīz kā tagad, sajūdzām zirgu, salikām šādas tādas grabažiņas, ēdamo līdzī, ko jau nu steigā varēja paņemt, un braucām pāri. Dzīvojām mežā, krūmos. Vācieši augšā šķūnī izgriezta caurumu un iestiepa vadus. Lopiņi tur palika, tie visi tika apkauti. Kaut kādas nedēļas viņi tur bija. Kara laikā tēva mājas nopostīja, tad cēla par jaunu. Vienā krastā bijuši vieni, otrā otri, šāvuši viens otram pāri virsū, sala pa vidu. – Bet vispār uz salas ir bijusi drošāka dzīve? – Tas ir tagad. Kad bija krievu laiki, tad ar motorlaivām no Līvāniem bija pilna sala, tur bija labas peldvietas. Tagad vairs motorlaivas nedzird nevienas, stingri mazāk ir cilvēku, viss ir dārgāks, lai atbrauktu no Līvāniem, vajag benzīnu kādi pieci litri. Ko tad viņš tur noķers – kādas pāris zivtiņas, vai tad tas viņam atmaksāsies? Cilvēki bija gan savādāki, agrāk atstāji laivu krastā, atstāji airus laivā, visu, nekas netika aiztikts.

Tagad nevar ne laivas, ne airus atstāt, ja arī pieķēdēts, viss tiek salauzts un izdemolēts. Vajadzētu jau šad tad uz salu tikt, bet mēs te laivu neturam, tūliņ nozog. Manā bērībā Dunavā bija tikai viena motorlaiva, no Dunavas brauca uz Jersiku, tad viņš to laivu tur atstāja un brauca ar vilcienu tālāk uz Daugavpili, laiva visu dienu stāvēja, pārklāja tikai ar brezentu. Mēs puikas gribējām pieiet klāt paskatīties, kāds tas motors ir, bet bija bail no tā motora, bija bail iet klāt. Uz salas talkas taisījām, kad vecums nāca virsū. Daudz darba bija. Reizēm vajadzēja dienā pa piecpadsmit reizēm pāri pa Daugavu tikt. Ja govi vai ko citu vajadzēja dabūt pāri, gaidījām ziemu. Ja kādas kulšanas bija, tad nevarēja gaidīt ziemu, bija tādas kuļmašīnas, kas apkārt braukāja, pustūrās saucās, pustūri graudi bira, ne ar pelavām, bet pustūri. Cēlām ar laivām pāri, četras laivas saliek, noklāj dēļus un uzvelk to mašīnu virsū. Cik tad nu tā Daugava plata, otrā krastā zirgi vilka malā. Pa divas dienas kūla. Miglāni no salas prom neies. Dzīve uz salas ir tīra, skaidra, pārskatāma un – tā dabiski – norobežota no visa liekā.

Rimants Ziedonis, *Paradoksālā Latvija* (2006)

- Kā šajā fragmentā attēlota upe?
- Komentē stilu, stāstījuma manieri un mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu lietojumu fragmentā, atbildot uz jautājumu: kādu efektu teksts atstāj uz lasītāju?
- Kādu iespaidu un emocijas raisa šis teksts?

2.

Ir dažas tādas mūžīgas lietas,
kas paliek, kad iznīcīgās
 (kā, piemēram, jaunība,
 draudzība,
5 mīlestība) ir prom.

Tomēr – ir dažas tādas mūžīgas lietas,
kas paliek
(kā, piemēram)
sienāža lēciens no tavas rokas,
10 vējš tavos matos,

un tas, kā tu pievēri acis saulē
nemainīgi lēni un maigi,
kā pasargāt gribēdams sauli no sevis.

Ir dažas tādas mūžīgas lietas.

Inguna Jansone, *Sikspārņa sindroms* (1993)

- Ar piemēru palīdzību analizē dzejoļa formveides principus.
- Komentē, kāda nozīme un jēga ir frāzei, kas dzejolī atkārtojas (*ir dažas tādas mūžīgas lietas*)?
- Komentē dzejnieces attieksmi pret „mūžīgajām lietām”.